

หลวงพ่อดุสิตเหี้ยมน้ำทะเลจืด : วีรบุรุษทางวัฒนธรรมของชาวไทย*
LUANG PHO THUAT WHOSE MIRACLE TURNED THE SEAWATER INTO FRESH:
THE SOUTHERN THAI'S CULTURE HERO

กรกฏา บุญวิชัย

Karakkada Bunwichai

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Chulalongkorn University

Corresponding Author E-mail: Karakkadab@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้ ต้องศึกษาประวัติหลวงพ่อดุสิตเหี้ยมน้ำทะเลจืดตามทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษของโจเซฟ แคมป์เบลล์ ผู้วิจัยศึกษาดำเนินหลวงพ่อดุสิตเหี้ยมน้ำทะเลจืดสำนวนมุขปาฐะที่รวบรวมไว้ในรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่อง ดำเนินหลวงพ่อดุสิตในภาคใต้ของประเทศไทย ดำเนินสำนวนนี้เก็บข้อมูลภาคสนามจากคำบอกเล่าของพระภิกษุและชาวบ้านบริเวณอำเภอสตงพระ จังหวัดสงขลา และบริเวณใกล้เคียง ช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2558 แล้วนำมาวิเคราะห์ตามกรอบทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษของโจเซฟ แคมป์เบลล์ (Campbell, 1973) พบว่า วงจรชีวิตของหลวงพ่อดุสิตเหี้ยมน้ำทะเลจืดสอดคล้องกับวงจรการผจญภัยของวีรบุรุษครบทุกขั้นตอน ได้แก่ การออกเดินทาง การครอบครอง และการเดินทางกลับ และดำเนินตามขั้นตอนย่อยถึง 10 ขั้นตอนจาก 17 ขั้นตอน การศึกษาประวัติหลวงพ่อดุสิตเหี้ยมน้ำทะเลจืดตามกรอบทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษของโจเซฟ แคมป์เบลล์ แสดงให้เห็นว่าหลวงพ่อดุสิตเหี้ยมน้ำทะเลจืดมีลักษณะเป็นวีรบุรุษแบบสากล ในขณะที่เดียวกันก็มีลักษณะเป็นวีรบุรุษเฉพาะแบบไทยด้วยเช่นกัน การศึกษาในครั้งนี้ยังแสดงให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ของดำเนินหลวงพ่อดุสิตเหี้ยมน้ำทะเลจืดที่อาจมีบทบาทหน้าที่ในการเป็นทางออกหนึ่งของความกดดันในสังคมที่ให้ผู้ด้อยโอกาสได้แสดงออก อีกทั้งยังอาจมีบทบาทหน้าที่ในการให้กำลังใจแก่ผู้ด้อยโอกาสในสังคม

คำสำคัญ: หลวงพ่อดุสิตเหี้ยมน้ำทะเลจืด; วีรบุรุษทางวัฒนธรรม; การผจญภัยของวีรบุรุษ; ดำเนินประจำถิ่น; คติชนวิทยา

Abstract

This article aims at examining the biology of Luang Pho Thuat whose miracle turned the seawater into fresh by applying Joseph Campbell's concept toward the stage of a hero's journey. The subjects of study are oral versions of sacred narratives about Luang Pho Thuat mentioned in the research entitled Mythical Legends of Luang Pho Thuat who turned the Seawater into Fresh in Southern Thailand, which has been collected from monks and local people who live in Amphoe Sathing Phra, Songkhla Province, and nearby areas - the key informants of the field research done in March 2015, then have been analyzed by Joseph Campbell's (Campbell, 1973) concept toward the stage of a hero's journey. It is found from the study that Luang Pho Thuat's life circle follows all stages of a hero's journey - separation, initiation, and return, as well as ten substeps from the seventeen ones. To apply Campbell's concepts of heroic lives leads to the fact that Luang Pho Thuat cannot merely be counted as a universal hero but also a Thai-style one. Functions of this mythical legend, as a social outlet the expression of people from the downside of the society and as encouragement of the disadvantaged, are revealed in the study, as well.

Keywords: Luang Pho Thuat who turned the seawater into fresh; Culture Hero; Hero's Journey; Mythical legend; Folklore

บทนำ

หลวงพ่отวด หรือสมเด็จพระเจ้าพะโคะ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในทุกภูมิภาคในฐานะพระศักดิ์สิทธิ์ที่มีอิทธิปาฏิหาริย์จนได้สมญานามว่า หลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด โดยผ่านการเล่าเรื่องสืบทอดกันมาไม่รู้จบ ยี่นนานวัน ยิ่งขยายวงกว้างออกไป กลายเป็นความเชื่อและความศรัทธาที่ฝังใจชาวไทยหลายคน แต่จากการอ้างอิงของหนังสือหลายเล่มที่เป็นตำนานหลักฐานทางประวัติศาสตร์ กล่าวไว้ว่า หลวงปู่ทวดเป็นบุคคลที่มีตัวตนจริง ๆ และยังมีเอกสารต่าง ๆ มากมายยืนยันว่าหลวงปู่ทวดคือใคร เกิดในสมัยใด และได้สร้างคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติและศาสนาไว้ (Aurora Thailand, 2565)

ตำนานสมเด็จพระเจ้าพะโคะ หรือตำนานหลวงพ่отวดเหยียบน้ำทะเลจืดปรากฏทั้งที่เป็นสำนวนลายลักษณ์ และสำนวนมุขปาฐะ สำนวนลายลักษณ์ที่เก่าแก่ที่สุดเป็นเอกสารที่เขียนขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย โดยเรียกตำนานเรื่องนี้ว่าย่อเข้าตำราหมื่นตราพระธรรมวิลาส เอาไปวิพากษ์เป็นหัวเมือง บันทึกเป็นส่วนหนึ่งของเอกสารสำเนาหนังสือครั้งกรุงเก่าว่าด้วยการพระราชทานที่กลัปนาเอกสารดังกล่าวนี้ปัจจุบันเก็บรักษาที่หอสมุดแห่งชาติ และได้จัดพิมพ์ขึ้น

ครั้งแรกในหนังสือเทศาภิบาล เล่ม 3 แผ่นที่ 14 วันที่ 1 เดือนพฤษภาคม ร.ศ. 126 หน้า 28-33 (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2510) เอกสารฉบับนี้กล่าวถึงประวัติสมเด็จพระเจ้าพะโคะ หรือสมเด็จพระราชมนูสีมารามคุณูปมาจารย์ ตั้งแต่กำเนิด การเป็นสามเณร การบรรพชาเป็นพระภิกษุ การแสดงปาฏิหาริย์เหิยบน้ำทะเลจืด การเข้าไปแก้ปริศนาธรรมที่กรุงศรีอยุธยา การบูรณะวัดพะโคะ และการรับพระราชทานกัลปนาที่ดินและข้าพระโยมสงฆ์แก้ววัดพะโคะ

สำหรับสำนวนมุขปาฐะที่ปรากฏในท้องถิ่นบริเวณอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา และบริเวณใกล้เคียง ตำนานหลวงพ่отวดเหิยบน้ำทะเลจืด หรือตำนานสมเด็จพระเจ้าพะโคะ มิได้จบเพียงในเหตุการณ์ที่ได้รับพระราชทานกัลปนาที่ดินและข้าพระโยมสงฆ์แก้ววัดพะโคะ แต่ยังดำเนินต่อไปถึงเหตุการณ์ที่สามเณรรูปหนึ่งนำดอกไม้สวรรค์ไปเข้าพบสมเด็จพระเจ้าพะโคะ และทั้งสมเด็จพระเจ้าพะโคะและสามเณรได้แสดงปาฏิหาริย์หายไปอย่างไร้ร่องรอย ปรากฏเพียงดวงไฟ 2 ดวงที่ลอยขึ้นจากกุฏิ ซึ่งชาวบ้านเชื่อว่าสมเด็จพระเจ้าพะโคะและสามเณรได้โล่ (บรรลุ) กลับสู่สรวงสวรรค์ (ขวัญเรือน บุญกอบแก้ว และคณะ, 2558)

ด้วยทั้งความรู้ที่แตกฉานทางธรรม การปกครองทางโลกด้วยธรรมะ การบูรณะวัดพะโคะ รวมถึงปาฏิหาริย์ต่าง ๆ ของหลวงพ่отวด ทำให้ชาวบ้านเคารพนับถือหลวงพ่отวดทั้งในฐานะสิ่งศักดิ์สิทธิ์และวีรบุรุษทางวัฒนธรรม ที่เชื่อว่ามีตัวตนจริงในประวัติศาสตร์สมัยกรุงศรีอยุธยา

หากกล่าวถึงวีรบุรุษ โจเซฟ แคมป์เบลล์ (Campbell, 1973) นักเทพปกรณัมชาวอเมริกัน ตั้งข้อสังเกตจากการศึกษาเทพปกรณัมจากหลากหลายวัฒนธรรมทั่วโลกว่า วงจรของการผจญภัยของวีรบุรุษมักมีลักษณะคล้ายกันจนอาจกล่าวได้ว่า มีวีรบุรุษในเทพปกรณัมต้นแบบอยู่เพียงแบบเดียว ซึ่งชีวิตของเขาถูกนำไปสร้างซ้ำในดินแดนต่าง ๆ โดยผู้คนมากมาย (Campbell & Moyers, 2008) ข้อสังเกตดังกล่าวนี้เป็นจุดเริ่มต้นของทฤษฎี Monomyth อันเป็นทฤษฎีที่ว่าด้วยวงจรการผจญภัยของวีรบุรุษ

ทฤษฎี Monomyth หรือทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษ แคมป์เบลล์กล่าวไว้ในหนังสือ The Hero with a Thousand Faces โดยเขาเสนอว่าวงจรการผจญภัยของวีรบุรุษแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ การออกเดินทาง (Separation) การครอบครุ (Initiation) และการเดินทางกลับ (Return) (Campbell, 1973) จากการสำรวจตำนานหลวงพ่отวดเหิยบน้ำทะเลจืดในเบื้องต้น ผู้วิจัยพบว่าการดำเนินชีวิตของหลวงพ่отวดมีลักษณะสอดคล้องกับวงจรการผจญภัยของวีรบุรุษ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวงจรชีวิตของหลวงพ่отวดเหิยบน้ำทะเลจืดอย่างละเอียดว่ามีลักษณะสอดคล้องกับการผจญภัยของวีรบุรุษที่โจเซฟ แคมป์เบลล์เสนอไว้หรือไม่อย่างไร อนึ่งข้อค้นพบจากการศึกษาในครั้งนี้อาจแสดงให้เห็นถึงลักษณะความเป็นสากลของวงจรชีวิตของวีรบุรุษ ในขณะเดียวกันก็อาจแสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะของวีรบุรุษในแต่ละวัฒนธรรมด้วย

ที่ผ่านมาได้มีการนำทฤษฎีการเดินทางของวีรบุรุษมาศึกษาในสังคมไทย ได้แก่ วิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิตเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบอาร์คีไทป์ในวรรณคดี : กรณีศึกษาจากนิทานพระอภัยมณีคำกลอนและโอดิสซีย์ของปัทมศรี อรรถกวีนิพนธ์ (2556) ผลการวิจัยว่าตัวละครพระอภัยมณี และตัวละครโอดิสซีย์มีวงจรการผจญภัยที่สอดคล้องกับวงจรการผจญภัยของวีรบุรุษตามที่แคมป์เบลล์เสนอไว้ ส่วนความแตกต่างที่โดดเด่นคือ ตัวละครพระอภัยมณีมีการเผชิญภารกิจทางใจมากกว่าทางกาย ส่วนตัวละครโอดิสซีย์กลับมีการกิจทางกายมากกว่าทางใจ เหล่านี้อาจแสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะของวีรบุรุษในแต่ละวัฒนธรรม และบทความวิจัยเรื่อง พระสังข์ : การผจญภัยของวีรบุรุษ ของ สุประวีณ์ แสงอรุณเฉลิมสุข (2561) บทความนี้แสดงให้เห็นว่า ตัวละครพระสังข์มีวงจรการผจญภัยที่สอดคล้องกับวงจรการผจญภัยของวีรบุรุษตามที่แคมป์เบลล์เสนอไว้ นอกจากนี้ยังพบว่า พระสังข์มีลักษณะที่ขัดแย้งแต่ผสมผสานกันอย่างน่าสนใจ ได้แก่ มีรูปร่างอัปลักษณ์แต่เป็นคนดีและมีความสามารถเหนือคนทั่วไป และเป็นตัวละครที่มีบุคลิกเด็ดขาดแต่จิตใจอ่อนโยนและมีอารมณ์ขัน

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า การศึกษาเกี่ยวกับวีรบุรุษในสังคมไทยที่ใช้ทฤษฎีการเดินทางของวีรบุรุษของแคมป์เบลล์ ส่วนใหญ่มักศึกษาตัวละครเอกในวรรณคดี ซึ่งตัวละครเหล่านั้นอาจได้รับการสร้างสรรค์ขึ้นภายใต้กรอบความคิดหรือชนบเดียวกัน จึงอาจทำให้ตัวละครเอกในวรรณคดีมีวงจรชีวิตที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาตัวละครที่ปรากฏในตำนานประจำถิ่น ซึ่งน่าจะไม่ได้รับอิทธิพลทางความคิดจากชนวรรณคดี อีกทั้งตัวละครหลวงพ่อดำเหยียบน้ำทะเลจืดยังเป็นตัวละครที่เป็นพระภิกษุด้วย จึงน่าจะมีกรอบความคิดและค่านิยมที่แตกต่างจากตัวละครเอกในวรรณคดี

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาตำนานหลวงพ่อดำเหยียบน้ำทะเลจืด สำนักมณฑลปาฐะที่ขวัญเรือน บุญกอบแก้ว และคณะ (2558) สถาบันทักษิณคดีศึกษา เก็บข้อมูลจากคำบอกเล่าของพระภิกษุและชาวบ้านบริเวณอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา และบริเวณใกล้เคียง เมื่อช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2558 ตำนานหลวงพ่อดำเหยียบน้ำทะเลจืดสำนักมณฑลปาฐะปรากฏอยู่ในรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่อง ตำนานหลวงพ่อดำในภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งได้รับงบประมาณสนับสนุนโครงการจากกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ปัจจุบันหลวงพ่อดำถือได้ว่าเป็นพระเกจิอาจารย์ในตำนานที่มีผู้ศรัทธาจำนวนมาก รูปสำคัญ 1 ใน 2 มหาเกจิอาจารย์ของเมืองไทย คู่กับ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) (หลวงปู่โต) ที่มีตัวตนจริง (ธรรมะไท, 2565)

ตำนานหลวงพ่อดำเหยียบน้ำทะเลจืด : การผจญภัยของวีรบุรุษ

เมื่อนำวงจรการผจญภัยของวีรบุรุษตามที่แคมป์เบลล์เสนอไว้มาพิจารณาประวัติของหลวงพ่อดำเหยียบน้ำทะเลจืดพบว่า ประวัติของหลวงพ่อดำมีขั้นตอนสอดคล้องกับการเดินทางของวีรบุรุษครบทั้ง 3 ขั้นตอน ได้แก่ การออกเดินทาง การครอบครอง และการเดินทาง

กลับ และเมื่อพิจารณาขั้นตอนย่อยก็พบว่าประวัติของหลวงพ่อดทนต์ค่อนข้างใกล้เคียงกับการผจญภัยของวีรบุรุษตามที่แคมป์เบลล์เสนอไว้ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบประวัติของหลวงพ่อดทนต์เหยียบน้ำทะเลจืดกับทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษของโจเซฟ แคมป์เบลล์

ขั้นตอนในทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษของโจเซฟ แคมป์เบลล์	ประวัติของหลวงพ่อดทนต์เหยียบน้ำทะเลจืด
การออกเดินทาง	
1. เสียงเรียกสู่การผจญภัย	พ่อแม่ส่งไปบรรพชาเป็นสามเณร
2. การปฏิเสธเสียงเรียก	-
3. ความช่วยเหลือจากอำนาจเหนือธรรมชาติ	บรรพชาเป็นพระภิกษุ
4. การข้ามธรณีประตูแรก	แสดงปาฏิหาริย์เหยียบน้ำทะเลจืดที่อำเภอเมืองชุมพร
5. การติดอยู่ในท้องปลาวาฬ	-
การครอบครุ	
6. ถนนแห่งการทดสอบ	ถูกดูถูกเหยียดหยามจากพราหมณ์เมืองลังกา
7. การพบกับองค์เทวี	-
8. หญิงในฐานะผู้ช่วย	-
9. การเป็นหนึ่งเดียวกับพระบิดา	ได้รับชัยชนะจากการตอบปริศนาธรรม
10. การเปลี่ยนสถานะเป็นเทพเจ้า	ได้รับสมณศักดิ์ “สมเด็จพระราชชนนีศรีสังวรบรมครูบวรมาจารย์”
การเดินทางกลับ	
12. การปฏิเสธที่จะเดินทางกลับ	-
13. การหลบหนีโดยใช้เวทมนตร์	-
14. การช่วยเหลือจากด้านนอก	-
15. การข้ามธรณีประตูของการกลับคืน	ถูกต้องกลับมายังวัดพะโคะ
16. เจ้าแห่งสองโลก	ได้รับพระราชทานถาดทองคำและข้าวพระโสมภพ
17. อีสระแห่งการดำรงอยู่	บรรลุภุมมภูมิขั้นสูงแล้วกลับสู่สวรรค์

ขั้นตอนการเดินทาง

เสียงเรียกสู่การผจญภัย (The Call to Adventure)

ขั้นตอนนี้จะเป็นจุดเริ่มต้นที่วีรบุรุษจะประสบกับเหตุการณ์หรือบุคคลที่กระตุ้นให้วีรบุรุษออกผจญภัย โดยเขาจะต้องออกจากโลกเดิมที่คุ้นเคยสู่โลกแห่งการผจญภัยที่ไม่คุ้นเคย เหตุการณ์เสียงเรียกร้องสู่การผจญภัยในตำนานหลวงพ่อดทนต์เหยียบน้ำทะเลจืดคือ เหตุการณ์ที่พ่อกับแม่ของเด็กชายปู (นามเดิมของหลวงพ่อดทนต์) ตัดสินใจพาเด็กชายปูไปบรรพชาเป็นสามเณรกับสมภารจวงวัดดีหลวงเพื่อที่เด็กชายปูจะได้เรียนหนังสือ เนื่องจากสถานะทางบ้านค่อนข้างยากจน โดยมีอาชีพรับจ้างเกี่ยวข้าวและอาศัยอยู่ในที่ดินของเศรษฐีป่าน

จะเห็นว่าจุดเริ่มต้นของการผจญภัยของหลวงพ่อดทนต์เหยียบน้ำทะเลจืดเริ่มด้วยความขาดอย่างใดอย่างหนึ่งในชีวิต ซึ่งความยากจนเป็นภาวะความขาดอย่างหนึ่งด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับที่แคมป์เบลล์กล่าวว่า การผจญภัยของวีรบุรุษโดยทั่วไปเริ่มจากการที่ใครบางคนถูกพรากบางสิ่งไป หรือรู้สึกว่ามีบางสิ่งขาดหายไปจากประสบการณ์ปกติที่มีอยู่ (Campbell & Moyers, 2008)

การปฏิเสธเสียงเรียก (Refusal of the Call)

ขั้นตอนการปฏิเสธเสียงเรียกเป็นขั้นตอนที่วีรบุรุษบางคนไม่เต็มใจที่จะออกผจญภัย แต่โดยปรกติมักจะมีสาเหตุให้วีรบุรุษต้องออกผจญภัยในที่สุด ขั้นตอนดังกล่าวนี้ไม่ปรากฏในตำนานหลวงพ่อดำเหยียบน้ำทะเลจืด อาจจะเป็นเพราะว่าขณะที่พ่อแม่ของหลวงพ่อดำส่งให้ท่านไปบรรพชาเป็นสามเณร หลวงพ่อดำยังเด็ก อีกทั้งมีใจใฝ่ธรรมะจึงไม่มีการปฏิเสธการออกผจญภัยนั้น สอดคล้องกับที่แคมป์เบลล์กล่าวว่า วีรบุรุษมีทั้งประเภทที่ไม่ได้เลือกในการออกผจญภัย และประเภทที่เลือกออกผจญภัยด้วยตนเอง ประเภทที่เลือกออกผจญภัยด้วยตนเอง แคมป์เบลล์กล่าวว่า วีรบุรุษจะออกเดินทางเพื่อประกอบภารกิจด้วยความตั้งใจมุ่งมั่นและรับผิดชอบ (Campbell & Moyers, 2008) ซึ่งหลวงพ่อดำมีลักษณะเป็นวีรบุรุษที่เลือกออกผจญภัยเองจึงไม่ปรากฏขั้นตอนการปฏิเสธเสียงเรียก

ความช่วยเหลือจากอำนาจเหนือธรรมชาติ (Supernatural Aid)

ขั้นตอนการได้รับความช่วยเหลือจากอำนาจเหนือธรรมชาติเป็นขั้นตอนที่วีรบุรุษได้รับการปกป้องคุ้มครองและได้รับความช่วยเหลือจากอำนาจเหนือธรรมชาติ อาจเป็นทั้งคำชี้แนะ คำแนะนำ และของวิเศษ เหตุการณ์การได้รับความช่วยเหลือดังกล่าวในตำนานหลวงพ่อดำเหยียบน้ำทะเลจืดคือ เหตุการณ์ที่เมื่อหลวงพ่อดำอายุครบ 20 ปี พระครูกาเดิมได้ประกอบพิธีอุปสมบทให้ ผู้วิจัยมองว่าพระครูกาเดิมผู้เป็นพระอุปัชฌาย์มีเพศเป็นพระภิกษุจึงมีลักษณะเดียวกับอำนาจเหนือธรรมชาติ และของวิเศษที่หลวงพ่อดำได้รับจากอำนาจเหนือธรรมชาติคือการอุปสมบทเป็นพระภิกษุ ซึ่งผู้วิจัยมองว่าการอุปสมบทเป็นของวิเศษเพราะสามารถเปลี่ยนสถานะให้กับหลวงพ่อดำจากความเป็นสามเณรสู่ความเป็นพระภิกษุนั้นเอง

การข้ามธรณีประตูแรก (The Crossing of the First Threshold)

ขั้นตอนการข้ามธรณีประตูแรกเป็นขั้นตอนที่วีรบุรุษเดินทางมาถึงเขตแดนที่จะเข้าสู่โลกที่ไม่คุ้นเคย ปรกติวีรบุรุษจะต้องผ่านการทดสอบจากผู้พิทักษ์ธรณีประตูเสียก่อนจึงจะผ่านเข้าประตูไปได้ เหตุการณ์การข้ามธรณีประตูแรกในตำนานหลวงพ่อดำเหยียบน้ำทะเลจืดคือ เหตุการณ์ที่หลวงพ่อดำแสดงปาฏิหาริย์เหยียบน้ำทะเลจืดที่ปากอ่าวชุมพรให้เป็นที่ประจักษ์แก่นายอินทร์เจ้าของเรือสำเภาและลูกเรือ เหตุที่ตำนานเลือกให้หลวงพ่อดำแสดงปาฏิหาริย์ที่ปากอ่าวชุมพร ผู้วิจัยคิดว่าน่าจะเป็นเพราะเมืองชุมพรเป็นธรณีประตูที่แบ่งระหว่างภาคใต้กับกรุงศรีอยุธยา เนื่องจากหากพิจารณาตามภาษาที่ใช้ในปัจจุบันจะพบว่าชุมพรเป็นพื้นที่ชายขอบของการใช้ภาษาถิ่นใต้แล้ว และตั้งแต่ประจวบคีรีขันธ์ขึ้นไปจะใช้ภาษากลาง ดังนั้นการแสดงปาฏิหาริย์ของหลวงพ่อดำที่ปากอ่าวชุมพรจึงเป็นบททดสอบเพื่อก้าวข้ามธรณีประตูแล้วเข้าสู่โลกที่ไม่คุ้นเคย (กรุงศรีอยุธยา) ของหลวงพ่อดำ

การติดอยู่ในท้องปลาวาฬ (The Belly of the Whale)

ขั้นตอนการติดอยู่ในท้องปลาวาฬเป็นขั้นตอนที่วีรบุรุษตกอยู่ในสถานการณ์อันมืดมิดเหมือนอยู่ในท้องปลาวาฬ แคมป์เบลล์กล่าวว่าปลาวาฬเป็นสัญลักษณ์ของพลัง (power) แห่ง

ชีวิตที่ถูกกักขังไว้ในจิตใจสำนึก เมื่อวีรบุรุษเรียนรู้ถึงวิธีการประนีประนอมกับพลังด้านมืดนี้ได้ เขาจะกลับออกมาโดยกลายเป็นอีกคนหนึ่ง (Campbell & Moyers, 2008) ดังนั้นในทัศนะของ แคมป์เบลล์เขามองว่าก่อนวีรบุรุษจะก้าวไปสู่ขั้นตอนการครอบครองและกลายเป็นวีรบุรุษในที่สุด ต้องผ่านขั้นตอนที่ยากลำบากที่สุดก่อนเสมอ ขั้นตอนดังกล่าวนี้ไม่ปรากฏในตำนานหลวงพ่อดำ เียบนน้ำทะเลเจ็ด อาจเป็นเพราะตามความเชื่อของพุทธศาสนา พระธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นความจริงสูงสุด ดังนั้นหลวงพ่อดำผู้เป็นสาวกของพระพุทธเจ้า และเป็นผู้ที่ปฏิบัติตามความจริงสูงสุด (พระธรรม) นี้ จึงเป็นผู้ที่มีแสงนำทางในการดำเนินชีวิต ดังนั้นหลวงพ่อดำจึงจะไม่ตกอยู่ในสถานการณ์ที่มีมิติเหมือนอยู่ในท้องปลาฉลาม

ขั้นตอนการครอบครอง

ถนนแห่งการทดสอบ (The Road of Trials)

ขั้นตอนถนนแห่งการทดสอบเป็นขั้นตอนที่วีรบุรุษจะถูกทดสอบ แต่การทดสอบเหล่านี้ยังเป็นการทดสอบย่อยไม่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ เหตุการณ์การทดสอบทดลองในตำนานหลวงพ่อดำเียบนน้ำทะเลเจ็ดคือ เหตุการณ์ที่ทหารของพระมหากษัตริย์กรุงศรีอยุธยา ไปนิมนต์หลวงพ่อดำมาแก้ปริศนาธรรมในพระบรมมหาราชวัง เมื่อหลวงพ่อดำมาถึงได้แสดงปาฏิหาริย์เหินยบศิลาที่ประตูดอก จากนั้นคณะพราหมณ์ราชทูตที่เจ้าเมืองลังกาส่งมาทั้ง 7 คน ถูกดูแลจนหลวงพ่อดำในขณะที่ท่านแสดงปริศนาธรรมเกี่ยวกับชีวิต ได้แก่ การคลาน 4 เท้า การเดิน 2 ขา และเดิน 3 เท้า ก่อนการแก้ปริศนาธรรมจากเจ้าเมืองลังกา อีกทั้งยังได้รับการทดสอบจากคณะพราหมณ์อีกครั้งหนึ่ง ในเหตุการณ์ที่คณะพราหมณ์ซ่อนอักษรธรรมทั้ง 7 ตัวไว้ในมวยผม

การพบกับองค์เทวี (The Meeting with the Goddess)

ขั้นตอนการพบกับองค์เทวีเป็นขั้นตอนที่วีรบุรุษพบกับผู้หญิง ในทัศนะของแคมป์เบลล์มองว่าผู้หญิงคือผู้ให้บทเรียนที่ยิ่งใหญ่แก่วีรบุรุษ ขั้นตอนดังกล่าวนี้ไม่ปรากฏในตำนานหลวงพ่อดำเียบนน้ำทะเลเจ็ด อาจเป็นเพราะหลวงพ่อดำเป็นสมณเพศจึงมิได้มีขั้นตอนเกี่ยวข้องกับผู้หญิง อีกประการหนึ่งสืบเนื่องกับความเชื่อที่ว่า พระธรรมเป็นความจริงสูงสุด ดังนั้นหลวงพ่อดำเข้าถึงบทเรียนที่ยิ่งใหญ่ของชีวิตผ่านการเรียนรู้พระธรรมโดยมิต้องเรียนรู้บทเรียนที่ยิ่งใหญ่จากผู้หญิง

ผู้หญิงในฐานะผู้ยั่ววน (Woman as Temptress)

ขั้นตอนผู้หญิงในฐานะผู้ยั่ววนเป็นขั้นตอนที่เป็นบททดสอบอย่างหนึ่งที่จะพิสูจน์ว่าวีรบุรุษสามารถก้าวผ่านความลุ่มหลงทางกายไปสู่ภาวะความบริสุทธิ์ทางจิตใจได้หรือไม่ ขั้นตอนดังกล่าวนี้ไม่ปรากฏในตำนานหลวงพ่อดำเียบนน้ำทะเลเจ็ด อาจเป็นเพราะหลวงพ่อดำเป็นสมณเพศผู้ซึ่งละเว้นจากการครองเรือน ดังนั้นจึงมิต้องผ่านการทดสอบการก้าวผ่านความลุ่มหลงทางกาย

การเป็นหนึ่งเดียวกับพระบิดา (Atonement with the Father)

ขั้นตอนการเป็นหนึ่งเดียวกับพระบิดาเป็นขั้นตอนที่วีรบุรุษต้องเผชิญบททดสอบที่แสนสาหัสจากพลังหรืออุปสรรคที่ยิ่งใหญ่ที่สุด ในทัศนะของแคมป์เบลล์พระบิดาคือสัญลักษณ์ของพลังและอำนาจสูงสุดที่สามารถบังคับควบคุมสรรพสิ่งทั้งหลายได้ เหตุการณ์การเป็นหนึ่งเดียวกับพระบิดาในตำนานหลวงพ่อทวดเหยียบน้ำทะเลจืดคือ เหตุการณ์ที่หลวงพ่อทวดต้องแก้ปริศนาธรรม (พระอภิธรรม 7 คัมภีร์) ที่พระเจ้ากรุงลังกาทำชิงเมือง เมื่อหลวงพ่อทวดสามารถเอาชนะพระเจ้ากรุงลังกาได้ หลวงพ่อทวดจึงเป็นหนึ่งเดียวกับพระพุทธเจ้าที่รู้พระธรรมอย่างถ่องแท้ แจ่มแจ้ง และลึกซึ้ง ขณะเดียวกันหลวงพ่อทวดก็กลายเป็นหนึ่งเดียวกับพระมหากษัตริย์กรุงศรีอยุธยาด้วยที่สามารถกอบกู้บ้านเมือง และครองกรุงศรีอยุธยากิ่งหนึ่งได้ ดังนั้นหลังจากหลวงพ่อทวดแก้ปริศนาธรรมได้จึงมีอำนาจทั้งทางโลกและทางศาสนาเสมือนพระบิดา

การเปลี่ยนสถานะเป็นเทพเจ้า (Apotheosis)

ขั้นตอนการเปลี่ยนสถานะเป็นเทพเจ้าเป็นขั้นตอนหลังจากที่วีรบุรุษผ่านการทดสอบมาอย่างสาหัส ทำให้วีรบุรุษเปลี่ยนไปเป็นคนละคนราวกับกลายเป็นเทพเจ้า โดยอุทิศตนเพื่อส่วนรวมมากกว่าเพื่อตนเอง เหตุการณ์การเปลี่ยนสถานะเป็นเทพเจ้าในตำนานหลวงพ่อทวดเหยียบน้ำทะเลจืดคือ เหตุการณ์หลังจากหลวงพ่อทวดแก้ปริศนาธรรมจากพระเจ้ากรุงลังกาและสามารถกอบกู้กรุงศรีอยุธยาได้ พระมหากษัตริย์ของกรุงศรีอยุธยาตีพระทัยเป็นอย่างยิ่งและได้พระราชทานสมณศักดิ์ให้แก่หลวงพ่อทวดเป็นพระราชาคณะออกพระนามว่า สมเด็จพระพนัญชีราชมุนีรามคณาจารย์ รวมทั้งในคราวที่กรุงศรีอยุธยาเกิดโรคระบาด หลวงพ่อทวดได้แสดงปาฏิหาริย์รักษาชาวเมืองและไล่โรคระบาดไปได้ หลวงพ่อทวดจึงได้รับการเคารพบูชาอย่างยิ่งทั้งจากราชสำนัก และชาวเมืองกรุงศรีอยุธยา

ความดีงามสูงสุด (The Ultimate Boon)

ขั้นตอนความดีงามสูงสุดเป็นขั้นตอนที่วีรบุรุษจะได้ครอบครองสิ่งล้ำค่าสูงสุดอันเป็นสิ่งที่เขาออกผจญภัยเพื่อตามหา เหตุการณ์การได้ครอบครองความดีงามสูงสุดในตำนานหลวงพ่อทวดเหยียบน้ำทะเลจืดคือ เหตุการณ์ที่หลวงพ่อทวดได้รับพระราชทานสมณศักดิ์อันเป็นเครื่องยืนยันถึงความกระฉ่างขัดแจ้งและถ่องแท้ในพระธรรม 84,000 พระธรรมชั้นของหลวงพ่อทวด ความคิดเหล่านี้สืบเนื่องมาจากความเชื่อเกี่ยวกับพระธรรมเป็นความจริงสูงสุดนั่นเอง นั้นหมายถึงว่าการที่หลวงพ่อทวดเป็นผู้กระฉ่างขัดแจ้งและถ่องแท้ในพระธรรมเท่ากับว่าหลวงพ่อทวดได้ครอบครองความจริงสูงสุดด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับสาเหตุที่หลวงพ่อทวดตัดสินใจออกผจญภัยคือเพื่อศึกษาพระธรรม

ขั้นตอนการเดินทางกลับ

การปฏิเสธที่จะเดินทางกลับ (Refusal of the Return)

ขั้นตอนการปฏิเสธที่จะเดินทางกลับเป็นขั้นตอนที่วีรบุรุษบางคนจะปฏิเสธที่จะเดินทางกลับสู่โลกเดิมเนื่องจากวีรบุรุษได้พบสิ่งที่ต้องการและมีความสุขกับสถานะในตอนนั้นแล้ว ขั้นตอนดังกล่าวนี้ไม่ปรากฏในตำนานหลวงพ่อดืดยบน้ำทะเลเจ็ด อาจเป็นเพราะหลวงพ่อดืดยบน้ำทะเลเจ็ดเป็นผู้กระจ่างแจ้งในธรรมะจึงเข้าใจถึงความเป็นไปของโลก นั่นคือการเข้าใจถึงความไม่เที่ยง แม้หากหลวงพ่อดืดยบเลือกปฏิเสธที่จะเดินทางกลับแล้วใช้ชีวิตเป็นพระเถระชั้นผู้ใหญ่ในกรุงศรีอยุธยา ก็คงได้รับความสุขสบาย แต่หลวงพ่อดืดยบเลือกที่จะกลับไปใช้ชีวิตในบั้นปลายที่จังหวัดสงขลา เพื่อจะได้นำธรรมะที่ได้ศึกษาจากกรุงศรีอยุธยามาสั่งสอนชาวบ้านที่อยู่ห่างไกลจากกรุงศรีอยุธยาให้พ้นทุกข์

การหลบหนีโดยใช้เวทมนตร์ (The Magic Flight)

ขั้นตอนการหลบหนีโดยใช้เวทมนตร์เป็นขั้นตอนหากวีรบุรุษนำความดีงามสูงสุดกลับมา โดยไม่ได้รับความยินยอม วีรบุรุษจะถูกไล่ล่า การหลบหนีมักได้รับความช่วยเหลือจากเวทมนตร์หรือสิ่งวิเศษ ขั้นตอนดังกล่าวนี้ไม่ปรากฏในตำนานหลวงพ่อดืดยบน้ำทะเลเจ็ด อาจเป็นเพราะหลวงพ่อดืดยบได้ขอพระบรมราชานุญาตต่อพระมหากษัตริย์กรุงศรีอยุธยาเพื่อเดินทางกลับเมืองสงขลาแล้ว อีกทั้งหากพิจารณาอย่างถี่ถ้วนจะพบว่าสิ่งดีงามสูงสุดที่หลวงพ่อนำกลับมาเมืองสงขลา คือ ธรรมะอันเป็นความจริงของโลก จึงไม่มีผู้ใดเป็นเจ้าของ ดังนั้นขั้นตอนการนำความดีงามสูงสุดกลับมาในโลกเดิมก่อนการผจญภัยของหลวงพ่อดืดยบจึงไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของสิ่งดีงามสูงสุดนั้น

การช่วยเหลือจากด้านนอก (Rescue from Without)

ขั้นตอนการช่วยเหลือจากด้านนอกเป็นขั้นตอนที่หากวีรบุรุษปฏิเสธการเดินทางกลับ จำเป็นต้องมีการช่วยเหลือจากด้านนอก กล่าวคือต้องมีเหตุปัจจัยที่กระตุ้นให้วีรบุรุษเดินทางกลับสู่โลกเดิม ในทัศนะของแคมป์เบลล์ผู้ที่จะเป็นวีรบุรุษจำเป็นต้องนำความดีงามสูงสุดกลับมามอบให้กับโลกเดิม เนื่องจากหลวงพ่อดืดยบน้ำทะเลเจ็ดมิได้ปฏิเสธที่จะเดินทางกลับสู่โลกเดิม ยิ่งไปกว่านั้นหลวงพ่อดืดยบกลับมีจิตที่มุ่งจะนำความดีงามสูงสุด (ธรรมะ) กลับมามอบให้แก่โลกเดิม (สงขลา) อยู่แล้ว ดังนั้นในขั้นตอนการช่วยเหลือจากด้านนอกจึงไม่ปรากฏในตำนานหลวงพ่อดืดยบน้ำทะเลเจ็ด

การข้ามธรณีประตูของการเดินทางกลับคืน (The Crossing of the Return Threshold)

ขั้นตอนการข้ามธรณีประตูของการเดินทางกลับคืนเป็นขั้นตอนที่วีรบุรุษจะต้องสร้างความสมดุลระหว่างโลกแห่งการผจญภัยกับกับโลกเดิมก่อนการผจญภัย และต้องมีการปรับตัวเตรียมจิตใจให้พร้อมก่อนกลับสู่โลกเดิมเพื่อที่จะดำรงชีวิตในโลกเดิมได้อย่างปกติสุข เหตุการณ์การข้ามธรณีประตูของการเดินทางกลับคืนในตำนานหลวงพ่อดืดยบน้ำทะเลเจ็ดคือ

เหตุการณ์ที่หลวงพ่อดำขอพระบรมราชานุญาตต่อพระมหากษัตริย์กรุงศรีอยุธยาเพื่อเดินทางกลับเมืองสงขลา โดยหลวงพ่อดำเลือกเดินทางกลับด้วยการจุดศักราชที่จะขอพระราชทานรับ ขบวนหลวงกลับมายังเมืองสงขลา การเดินทางของหลวงพ่อดำในครั้งนี้ นอกจากจะเป็นความ ประสงค์ที่จะได้เผยแผ่ธรรมะระหว่างทางที่เดินทางผ่านจนกระทั่งไปถึงเมืองสงขลาแล้ว ยังอาจ เป็นการเตรียมตัวเพื่อจะกลับมาดำรงชีวิตตามเดิมก่อนออกผจญภัยด้วย

เจ้าแห่งสองโลก (Master of the Two Worlds)

ขั้นตอนการเป็นเจ้าแห่งสองโลกเป็นขั้นตอนที่วีรบุรุษสามารถสร้างความสมดุลระหว่าง โลกแห่งการผจญภัยกับโลกก่อนผจญภัยได้ โดยการนำบทเรียนจากโลกแห่งการผจญภัยมาปรับ ใช้กับโลกก่อนการผจญภัย เหตุการณ์การเป็นเจ้าแห่งสองโลกในตำนานหลวงพ่อดำเหยียบน้ำ ทะเลเจ็ดคือ เหตุการณ์หลังจากหลวงพ่อดำกลับมายังเมืองสงขลา และมีความประสงค์จะ บูรณะวัดพะโคะที่เสียหายจากการถูกโจรสลัดเข้าตีเมืองสทิงพระ ท่านได้เดินทางกลับไปขอ พระราชทานข้าวของเครื่องใช้ในการบูรณะวัดจากพระมหากษัตริย์กรุงศรีอยุธยา พระมหากษัตริย์กรุงศรีอยุธยาได้พระราชทานยอดเจดีย์ ข้าวของเครื่องใช้ในการบูรณะ และ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานที่ภูมิตานและข้าพระโยมสงฆ์คอยรับใช้พระพุทธรูป บำรุงวัดพะโคะ หากพิจารณาอย่างถี่ถ้วนจะพบว่าเหตุการณ์ที่หลวงพ่อดำกลับไปขอพระราชทานข้าว ของเครื่องใช้เพื่อนำมาบูรณะวัด น่าจะเกิดจากการที่หลวงพ่อดำได้เห็นวิทยาการการก่อสร้าง และบูรณะวัดวาอารามโดยช่างหลวงของกรุงศรีอยุธยา แล้วต้องการจะนำวิทยาการเหล่านั้นมา เผยแพร่ให้แก่ชาวบ้านอำเภอสทิงพระ อีกทั้งการได้รับพระราชทานกลัปนาที่ดินและข้าพระโยม สงฆ์ก็น่าจะเป็นวิธีในการแก้ไขปัญหาเรื่องโจรสลัดด้วย เหล่านี้ล้วนเป็นบทเรียนที่หลวงพ่อดำ ได้เรียนรู้มาจากการผจญภัยทั้งสิ้น

อิสระแห่งการดำรงอยู่ (Freedom to Live)

ขั้นตอนความอิสระแห่งการดำรงอยู่เป็นขั้นตอนที่วีรบุรุษมีความอิสระในการดำรงชีวิต อย่างเต็มที่ เหตุการณ์ความเป็นอิสระแห่งการดำรงอยู่ในตำนานหลวงพ่อดำเหยียบน้ำทะเลเจ็ด คือ เหตุการณ์หลังจากหลวงพ่อดำได้บูรณะวัดพะโคะเสร็จ ท่านได้ใช้ชีวิตอยู่ในวัดพะโคะอย่าง สงบ ต่อมาสามเณรผู้หนึ่งต้องการจะสักการบูชาพระศรีอริยเมตไตรย พระอินทร์จึงมอบดอก มณฑาทิพย์ให้กับสามเณร อย่างไรก็ตามไม่มีพระสงฆ์หรือผู้ใดรู้จักดอกมณฑาทิพย์ดอกนั้น จนกระทั่งสามเณรผู้นั้นได้เข้ากราบนมัสการหลวงพ่อดำ และทราบบว่าหลวงพ่อดำรู้จักดอก มณฑาทิพย์ดอกนั้น สามเณรจึงรู้ว่าหลวงพ่อดำคือพระโพธิสัตว์ที่ลงมาจุติยังโลกมนุษย์ ต่อมา หลวงพ่อดำและสามเณรได้หายเข้าไปในกฎของหลวงพ่อดำแล้วไม่กลับออกมาอีก จนใกล้รุ่ง ชาวบ้านเห็นดวงไฟ 2 ดวงพุ่งขึ้นฟ้า ซึ่งชาวบ้านเชื่อว่าทั้งหลวงพ่อดำและสามเณรได้สำเร็จ อภิญญาขั้นสูงและกลับสู่สรวงสวรรค์ หากพิจารณาการกลับสวรรค์ของหลวงพ่อดำเป็นการ เข้าสู่นิพพานตามความเชื่อของพระพุทธศาสนา หลวงพ่อดำก็อาจจะได้รับความอิสระอย่าง แท้จริงที่พ้นจากสังสารวัฏอันหมายถึงการเวียนว่ายตายเกิด

จากผลการศึกษาในข้างต้นจะเห็นว่าประวัติหลวงพ่อดาวที่ปรากฏในตำนานหลวงพ่อดาวเหยียบน้ำทะเลเจ็ดมิจรชีวิตสอดคล้องกับวงจรการผจญภัยของวีรบุรุษตามที่แคมป์เบลล์เสนอไว้ทุกประการ อนึ่ง จากผลการศึกษาในข้างต้นนี้ ผู้วิจัยพบว่ามีข้อสังเกตที่น่าสนใจในทางคติชนวิทยาอยู่ 2 ประการ ได้แก่

ประการแรก วงจรการผจญภัยของหลวงพ่อดาวมีลักษณะเป็นพิธีกรรมเปลี่ยนผ่าน (the rites of passage) ในชีวิต กล่าวคือหากพิจารณาอย่างถี่ถ้วนจะพบว่าในแต่ละขั้นตอนใหญ่ในวงจรชีวิตของหลวงพ่อดาวเกิดการเปลี่ยนผ่านจากสถานะหนึ่งสู่สถานะหนึ่งเสมอ ได้แก่ ในขั้นตอนของการออกเดินทาง ชีวิตของหลวงพ่อดาวได้เกิดการเปลี่ยนผ่านจากฆราวาส (เด็กชายปู) สู่เพศบรรพชิต (สามเณรปู และพระภิกษุสามเณร) ในขั้นตอนของการครอบครอง ชีวิตของหลวงพ่อดาวได้เกิดการเปลี่ยนผ่านจากพระภิกษุทั่วไป (พระภิกษุสามเณร) สู่พระราชอาณา (สมเด็จพระราชมนัสสวามีรามคณูปมาจารย์) และในขั้นตอนการเดินทางกลับ ชีวิตของหลวงพ่อดาวได้เกิดการเปลี่ยนผ่านจาก พระภิกษุผู้เป็นมนุษย์สู่พระโพธิสัตว์ ลักษณะดังกล่าวนี้สอดคล้องกับที่กฤตยา ณ หนองคาย (2556) กล่าวว่า แนวคิดเรื่องพิธีกรรมเปลี่ยนผ่าน และทฤษฎีจิตวิเคราะห์ที่ส่งอิทธิพลให้การได้มาของข้อสรุปเกี่ยวกับลำดับการเดินทางของวีรบุรุษในเทพปกรณัมของแคมป์เบลล์

ประการที่สอง วงจรชีวิตของหลวงพ่อดาวมีลักษณะสอดคล้องกับโครงสร้างนิทานกำพร้า กล่าวคือประวัติหลวงพ่อดาวในตำนานหลวงพ่อดาวเหยียบน้ำทะเลเจ็ดมิจรชีวิตเริ่มต้นด้วยความขาดแคลน (ยากจน) และได้รับการทดแทนในตอนจบของเรื่อง พิสิทธิ์ กอบบุญ (2557) กล่าวว่า กลุ่มนิทานกำพร้ามีบทบาทหน้าที่ในการเป็นทางออกหนึ่งของความกดดันในสังคมที่ให้ผู้ด้อยโอกาสได้แสดงออก ดังนั้นเมื่อตำนานหลวงพ่อดาวมีโครงสร้างสอดคล้องกับนิทานกำพร้าจึงเป็นไปได้ว่า ตำนานหลวงพ่อดาวเหยียบน้ำทะเลเจ็ดมิจรชีวิตก็อาจมีบทบาทหน้าที่ในการเป็นทางออกหนึ่งของความกดดันในสังคมที่ให้ผู้ด้อยโอกาสได้แสดงออก อีกทั้งยังอาจมีบทบาทหน้าที่ในการให้กำลังใจแก่ผู้ด้อยโอกาสในสังคม ว่าวันหนึ่งอาจจะโชคดีอย่างหลวงพ่อดาวหากบุคคลเหล่านั้นกล้าที่จะออกผจญภัย

สรุป

จากการนำวงจรการผจญภัยของวีรบุรุษของโจเซฟ แคมป์เบลล์มาประยุกต์ศึกษากับตำนานหลวงพ่อดาวเหยียบน้ำทะเลเจ็ดมิจรชีวิตพบว่า ประวัติชีวิตของหลวงพ่อดาวสอดคล้องกับวงจรการผจญภัยของวีรบุรุษครบทุกขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการออกเดินทาง ขั้นตอนการครอบครอง และขั้นตอนการเดินทางกลับ และดำเนินตามขั้นตอนย่อยถึง 10 ขั้นตอนจาก 17 ขั้นตอนที่แคมป์เบลล์เสนอไว้ เหล่านี้อาจสรุปในเบื้องต้นได้ว่า หลวงพ่อดาวเหยียบน้ำทะเลเจ็ดมิจรชีวิตเป็นวีรบุรุษแบบสากลที่พบได้ในเทพปกรณัมทั่วทุกมุมโลก แต่ในขณะเดียวกันหลวงพ่อดาวเหยียบน้ำทะเลเจ็ดมิจรชีวิตก็มีลักษณะเป็นวีรบุรุษที่แตกต่างจากเทพปกรณัมทั่วไป เนื่องจากหลวงพ่อดาว

ทวดเป็นวีรบุรุษที่เป็นพระภิกษุดังนั้นจึงจะมีลักษณะเฉพาะที่สอดคล้องกับความเชื่อและค่านิยมแบบพุทธชาวบ้านแบบไทย

เอกสารอ้างอิง

- กฤตยา ณ หนองคาย. (2556). *พระเอกและผู้ร้ายในภาพยนตร์แนวต่อสู้ผจญภัยของไทย: การวิเคราะห์ลักษณะการผสมผสานทางวัฒนธรรม* (ดุชนิพนธ์อักษรศาสตร์ดุชนิพนธ์บัณฑิต สาขาภาษาไทย). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ขวัญเรือน บุญออบแก้ว และคณะ. (2558). *ตำนานหลวงพ่อทวดในภาคใต้ของประเทศไทย* (รายงานการวิจัย). สงขลา: สถาบันทักษิณคดีศึกษา.
- ธรรมะไทย. (2565). *หลวงปู่ทวด วัดช้างให้* (2125 - 2225). สืบค้น 20 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://shorturl.asia/NKuW4>
- ปัทมรัตน์ ธรรมกวินทิพย์. (2556). *การศึกษาเปรียบเทียบบารมีไทพในวรรณคดี : กรณีศึกษาจากนิทานพระอภัยมณีคำกลอนและโศลก* (ดุชนิพนธ์ศิลปศาสตร์ดุชนิพนธ์บัณฑิต สาขาคติชนวิทยา). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พิสิทธิ์ กอบบุญ. (2557). *โครงสร้างนิทานกำพร้าวของไทย-ลาว. ใน ศิราพร ณ ถลาง (พิมพ์ครั้งที่ 2).* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2510). *ประชุมพระตำราบรมราชูทิศเพื่อกำหนด สมัยอยุธยา ภาค 1.* กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุประวีณ์ แสงอรุณเฉลิมสุข. (2561). พระสังข์ : การผจญภัยของวีรบุรุษ. *วารสารมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์*, 10(2), 185-206.
- Aurora Thailand. (2565). *หลวงปู่ทวด ความเชื่อและความศรัทธา ที่อยู่คู่คนไทยมายาวนาน.* สืบค้น 20 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://shorturl.asia/h7N98>
- Campbell, J. (1973). *The Hero with a Thousand Faces* (3rd ed). New Jersey: Princeton University Press.
- Campbell, J., & Moyers, B. (2008). *The power of myth* (4th ed). Bangkok: Amarin Printing & Publishing.

